

*«Бастауыш мектеп
оқушыларының жас ерекшелік
кезеңдері және психика-
педагогикалық ерекшеліктері»*

Орындаған: Пірімжанова А.П

Ақтөбе 2019жыл

Мақсаты:

- ❖ мектеп оқушыларының жас ерекшелігіне қарай және жеке басына тән ерекшеліктер туралы түсінік қалыптастыру.

Міндеттері:

- ❖ мектеп оқушыларының жас ерекшелігінің кезеңдеріне сипаттама беру,;
- ❖ мектеп оқушысының жеке тұлғасының өзіндік ерекшеліктерін ашу

«Егер педагогика адамды барлық
жағынан тәрбиелегісі келсе,
онда оның адамды барлық жағынан
тануы да керек»

К.Д.Ушинский

Оқушылардың жас ерекшелігі

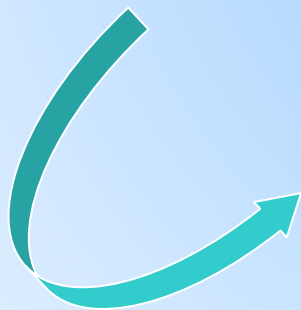
Белгілі бір шақтық кезеңге тән анатомиялық-физиологиялық және психологиялық ерекшеліктерді әдетте **жас ерекшеліктері** деп атайды. Сондықтан педагогика және психология балалардың жас ерекшеліктеріндегі ширақтықты, өзгерімпаздықты айқындайды, тәрбиеленушінің және қоршаған ортамен жасайтын қарым-қатынастар жүйесіне тәуелді болатынын атап көрсетеді.

Қазіргі заманғы ғылымда адамның жас ерекшелігіне қарай оның даму кезеңдерін төмендегідей бөледі:

Туғаннан
1 жасқа
дейінгі
бөбектік кезең

1 мен 3 жас
арасындағы
**сәбилік
кезең;**

3 пен 7 жас
арасындағы
**мектеп жасына
дейінгі кезең.**

Оқушылардың дамуының жас кезеңдері

№	Кезеңдер	Жас	Сыныптар
1.	Бастауыш оқушылар	6- 10	1-4
2.	Орта (жеткіншек)	11-14-15	5-9
3.	Жоғары	15-18	10-12

Жас кезеңдерінің бұдан кейінгілері

Кемелдену
22-60 жас
аралығы

Егделік
61-74 жас
аралығы
(II кезең)

Кәрілік
75-90 жас
аралығы
(III кезең)

Оқушыны дамытатын қарама-қайшылықтар

- Сана мен тәртіп, сана мен сезімдер арасындағы
- Парыз бен мінез-құлық арасында
- Қызығулар мен мүмкіндіктер арасындағы
- Үлкендерге ұмтылу мен жаңа қажеттіліктер арасындағы
- Жаңа мәдени жағдаятқа сай жаңа мінез – талапкер құқық нормалары арасындағы
- Бұрынғы мүмкіндіктер мен жаңа қажеттіліктер арасындағы
- Танымның жаңа міндеттері мен ойлаудың бұрынғы тәсілдері арасындағы

Бастауыш мектеп жасындағы
бала үшін ең маңыздысы –

МУҒАЛІМ

Бастауыш сынып жасында

Бастауыш сынып жасындағы баланың салмағы бір жылда 2-2,7 кг өседі. 6 жастан 12 жасқа дейінгі аралықта бала денесінің салмағы екі есе артып, 18 килограмнан 36 килограмға дейін артады.

Осы жаста бала миының көлемі де ұлғаяды, яғни, ол 5 жаста үлкен адам миының 90 пайызындай болса, 10 жаста 95 пайызына тең болады.

Бастауыш мектеп оқушыларының психика – педагогикалық ерекшеліктері:

Жүйке жүйесі жетіле түседі

Психикасы жедел дамуға келеді.

Тежелу кемде де, қозуы күшті.

Зейіні ырықсыз, тұрақтылығы кем, шектелген.

Танымдық іс-әрекеті тікелей оқумен байланысты.

Қабылдау тұрақсыз, ұйымдаспаған, көрнекі қызығушылық басым.

Бала еңбегін ойын үдерісімен байланыстыра ұйымдастырған ұтымды.

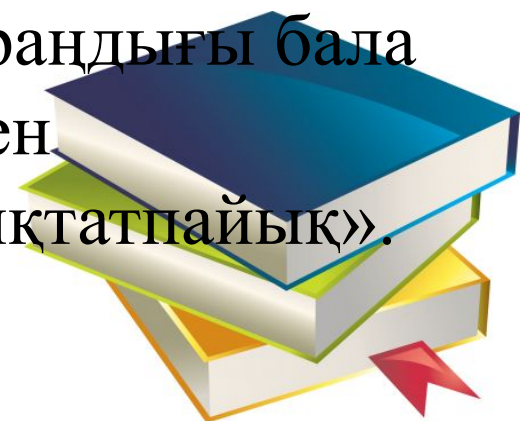

Бала мектеп табалдырығын аттағаннан кейін, оның әлеуметтік жағдайы өзгереді, **бірақ** ішкі әлемі, психологиясы әлі мектепке дейінгі қалыпта болады.

Баланың ең негізгі іс-әрекеті әлі де **ойын, сурет салу, ойыншықтарды құрастыру** болып қала береді. Оқу іс-әрекеті әлі де дамуды қажет ететін деңгейде болады. Оқу іс-әрекетіндегі, тәртіп сақтаудағы қажетті іс-әрекетке еріктілік беру алғашқы кездерде ғана мүмкін болады, бұл кезде балаға жақын арада істелінуі тиіс мақсаттар және оның күш алуын қажет ететін тапсырмалардың мөлшерінің аздығы түсінікті болады. Оқу іс-әрекетіне ерікті түрде назар аударту, ол балаға жеңіл тиеді.

«Педагогикалық қарым-қатынаста балаға қарап жымию баламен диалогтың ең қажетті құралы болып табылады. Сөйлесетін адамың неғұрлым кішкентай болса, ол өзінің іс-әрекетіне үлкендердің соғұрлым үнсізде жылы жымиысына баға беруін қажетсінеді. Тек қана оқу процесінде емес, жай қарым-қатынастарда да бастауыш сынып жасындағы балалар мен жасөспірімдерді жылы жымиыспен ынталандырудың маңызы зор. Сондықтан да педагогтың вербальды емес қарым-қатынаста өз бет әлпетінің жылылығымен әсер етуге сараңдығы бала мен педагог арасындағы, онсыз да үлкен жасайырмашылығын одан сайын қашықтатпайық».

Нақыл сөздер

1.Адамды тәрбиелеу-демек оның ертенгі қуанышқа ие болатын келешек жолына тәрбиелеу.(А.С.Макаренко)

2.Бүкіл азаматтың келешегі-жас жеткіншектердің қандай идеал негізінде тәрбиеленуіне,қалай өсуіне, кемелденуіне байланысты. (Ғ.Мүсіров)

Пайдаланған әдебиеттер:

- 1.« Балалар психологиясы » Ж.Қ.Дүйсенова, Қ.Н.Нығметов. Алматы 2012 ж
- 2.Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. М., 1968.
3. «Педагогика» Дуйсембекова Ш.Д. Оқулық , 2015 ж.
- 4.Измайлов А.З. Народная педагогика: педагогические воззрения народов Азии и Казахстана. М., 1991.
- 5.Керимов Л.К. Педагогические основы индивидуализации перевоспитания трудных подростков. Алматы. 1994.
- 6.Кон И.С. Психология подростка. М., 1981.
- 7.Кон И.С. Психология ранней юности. М., 1989.

